

THE JOURNEY

An embroidered map of Europe on a green fabric background. The map is outlined in green thread. A red thread path starts in the top left, goes down the west coast, then curves inland through the center, and ends in the bottom right. The path is made of a thick, braided red thread. The background fabric has a purple section in the top left and bottom right, and a green section in the middle right.

HDK

Vårterminen 2017

EXAMENSRAPPORT AV:

Johanna Dolly Aronsson

Innehållsförteckning:

Inledning.....	1
Min tanke med perioden.....	2
Konst och Politik.....	4
Intervjuerna.....	6
Vecka 7,Handledning.....	8
Bagaget.....	10
Sjuk.....	12
Tyg och tråd.....	14
Att brodera kartor.....	16
Tester med tyget.....	18
Brodera en resväg.....	20
Att klä in bagaget.....	22
Texten på andra sidan.....	24
Sy ihop två delar.....	26
Tankar runt verket.....	28
Slutsats.....	30
Referenslista.....	31

Inledning

“Vad vi behöver förstå låter sig inte styras av våra hjärnor, det måste man känna med hjärtat. Det handlar om människoliv - inte siffror på ett papper, inte pengar. Vi måste prata direkt med varandra och sluta räkna siffror, annars blir vi bara historier och nummer”

Detta är ett citat från en av de personer jag har intervjuat som en del av mitt slutarbete, en 18 år gammal tjej som mot alla odds tog sig från sitt hemland i Afrika, upp genom Europa och till Sverige själv, då 15 år gammal.

Det var svårt att inte gråta när jag hörde hennes historia, det var svårt att inte gråta när jag hör allas deras historier. Till och med historierna från de personer som själva valt att lämna sitt hemland för Sverige har en viss sorg i sig. Att lämna ett land innebär också att man lämna människor efter sig, men lämnar sin kultur och de drömmar man haft där. Än om man nu är lycklig med landet man är i, finns ju alltid minnena av barndom och lek kvar i det land man lämnat.

Hur är det att göra en sådan omfattande resa? Jag vill se om jag kan skapa ett konstverk som kan berätta en del av dessa människors upplevelse av att lämna sitt hemland för Sverige. Jag är nyfiken på de olika anledningarna till att en person gör denna resan och hur är det nu att vara i ett annat land, av vilken anledning man en kom hit.

Kan vi genom konst ge folk en känsla för dessa människor? Att vissa på att bakom alla dessa siffror finns det människor med berättelser värda att höra.

Min tanke med perioden

Så låt oss börja från början, vad är det jag har tänkt göra under den här perioden? I min projektbeskrivning skriver jag:

“Under den här perioden vill jag undersöka berättelser om att färdas, vilka resor vi gör i livet och av vilka olika anledningar vi rör på oss. Oftast när man tänker på bagage tänker man på en väska, en ryggsäck eller något annat den resande kan förvara sina föremål i men sällan tänker man på att stilen och utseendet på bagaget kan berätta en historia om vem ägaren är och vilken sorts resande det rör sig om. Enligt Oxford English Dictionary kommer ordet bagage från Frankrike, från ordet Baguer ”Knyta upp” eller Bagues ”gränslös”. Min ide är att man, genom att undersöka bagage, också kan berätta om ägarens historia och jag vill använda mig av brodyr och sömnad i detta.

Jag har valt detta projektet för att jag vill undersöka möjligheterna att ta upp ett ämne jag brinner för, nämligen flyktingfrågan. Men att göra det på en djupare nivå genom att berätta om färden, resan, och på detta sätt skapa en öppning in i en för mig viktigt diskussion, istället för att tala om för betraktaren att ”detta är hemskt och det bör ändras på”. Det är en utmaning för mig att tala om något som jag själv inte varit med om, men det känns viktigt för mig att kunna sätta mig in i andra människors livsöden och försöka se alla sidor av verkligheten.

Detta är något som intresserar mig - hur kan jag prata om utsatthet och frågeställningar som är viktiga för mig på ett sätt som skapar en dialog istället för att det blir jag som talar om saker för åskådaren? Att försöka utveckla mitt konstnärliga språk så att jag kan nå ut till fler människor, skapa frågor och diskussioner. Hur kan jag igenom konsten ta mig an saker som påverkar mig?”

Migration har genom alla tider påverkat och format samhället, kultur och ekonomi. Att förflytta sig är inte ett nytt fenomen men rädslan för vad det innebär för ett land som har många nyinflyttade, har växt sig större i världen än jag har sett under min livstid. Jag vet att detta inte heller är ett nytt fenomen, kanske är det också därför det är extra skrämmande? För att vi har redan varit med om högerextrema partiernas infart och genomlidit de konsekvenser det tänkandet kan få, men ändå verkar vi villiga att upprepa historien.

Idag befinner vi oss i ett läge där många länder stänger sina gränser, där England går ur EU och den politiska extremhögern får mer makt. Medmännisklighet och migrationens positiva effekter får stå tillbaka för rädslor och okunskap. Anledningen till att människor rör på sig, flyttar, flyr är många och väldigt olika. Det finns så många olika anledningar till varför man väljer att lämna ett land. Det kan vara politiska, ekonomiska, sociala eller miljömässiga skäl. Men de är alla en del av globaliseringen och den ständigt föränderliga världen vi lever i. Jag vill få in de olika anledningarna till att människor förflyttar sig mellan länder i mitt arbete, inte bara historier från folk som har varit tvungna att fly sitt hemland utan också från människor som har valt att göra det frivilligt av olika skäl.

Trots att jag baserar mitt verk på intervjuer så har jag valt att inte ta med de exakta datumen för personernas resor, jag har även valt att hålla alla individer anonyma. Verket handlar inte bara om nuet eller specifika individer. Jag vill att det skall vara så öppet för tolkning som möjligt. Förflyttning mellan länder är trots allt något som alltid har skett genom mänsklighetens historia. Jag tror inte att människor någonsin kommer att sluta förflytta sig och hur hade världen sett ut utan friheten att röra sig över gränser?

Konst och Politik

Konst och politik är två världar som ofta kolliderar. Jag har hittat många exempel, både äldre och samtida, där jag har sett hur konsten kan användas för att lyfta samhällsfrågor och skapa ingång till de mänskliga och känslomässiga aspekterna av det som sker i världen. Jag tänker till exempel på GIBCA 2015 A story within a story, där konstnärer från olika delar av världen delade med sig av sina berättelser. På Röda Sten Konsthall fick besökarna till exempel möjlighet att gå igenom Kader Attias¹ verk “Los de arriba y los de abajo²”, en installation av bråte och sopor, som representerade vardagen för de palestinierna som delar gata med israeliska bosättare. Palestinierna bor på bottenplan och israelerna har tagit för vana att slänga ut sina sopor genom fönstret, ner till palestinierna. Att läsa om detta fenomen är en sak, att faktiskt röra sig genom ett konstverk som reproducerar känslan av det som sker, är en annan.

I början av året, mer exakt den 14 februari 2017 hittade Malmöborna ett nytt gatukonstverk på Spångatan mitt emot hamburgerrestaurangen Casual Street Food. Ett konstverk som får en att tänka till, som lämnar en känsla i kroppen. Någon hade limmat upp ett träkonstverk med ett förklarande papper bredvid sig. På verket finns en dikt som lyder:

*“Min syster svalt ihjäl veckan innan vi for.
Hon följdes kort därpå av min vackra lillebror.
Min mormor tog sitt eget liv på mitten av ett hav.
Min farfar ligger ännu i en omärkt skyttegrav.
Min far försvann på vägen och min mor kom aldrig fram.
Familjetrådets krona reducerad till en stam.
Jag vaknade en morgon på en okänd öde strand.
En resa över havet från mitt kära fosterland.
En resa till en värld bortom dödens stora blå.
En resa till ett liv som jag aldrig kunnat få.
En chans att börja om, bygga bo och så ett frö,
att starta något nytt i en främmande miljö.
Vissa ropar saker men det rinner av mig fort.
Om de bara visste vilken resa jag har gjort!
Var kommer jag ifrån, var i världen är mitt hem?
Jag kommer ifrån Sverige. 1865.”*

1 Kader Attias [hemsida] <http://kaderattia.de/biography/> (Hämtad den 11 mars, 2017)

2 GIBCA, Göteborg International Biennial for contemporary art [hemsida] 2015 <http://www.gibca.se/index.php/sv/gibca-2015/konstnaerer/kader-attia> (Hämtad den 11 mars, 2017)

På det papper som hade satts bredvis fanns information om hur 1,5 miljoner svenskar lämnade Sverige för USA i slutet av 1800-talet till tidigt 1920-tal och om hur de mottogs i det nya hemlandet. ”Liksom fallet är med invandrare nästan överallt uppstod stereotypa bilder av dem – både positiva och negativa – och det hände att svenskarna förlöjligades och förringades. (...) Dessutom finns det mycket i denna historia som hjälper oss att förstå invandrarna i dagens Sverige¹”, står det på lappen.

Mona Hatoum² är en annan konstnär som har inspirerat mig. Hatoum har möjlighet att använda sina egna erfarenheter i sitt konstnärskap. Hennes familj var palestinsk, hon föddes i Libanon och flyttade till England när inbördeskriget bröt ut i hennes hemland. För Hatoum är kartan en stark och återkommande symbol. Även vardagsföremålen, som i Hatoums värld förvandlas till symboler för en söndertrasad vardag där det bekanta plötsligt kan upplevas som hotfullt.

Jag känner igenom mig mycket i hennes konstskapande, användningen av vardagsföremål är återkommande i mitt konstnärskap och nu nyligen också kartor. Mitt första år på HDK gjorde jag ett konstverk “I hemmet”, där jag använde mig av trasmattor och text för att belysa våld i hemmet. Andra året gjorde jag en skiljevägg som jag tryckte taggtrådsmonster på, ställde i ett hörn av galleriet och projicerade två människofigurer som ville komma till vår sida av rummet, in i tryggheten.

Jag tror att konsten är ett sätt att skapa mer medvetenhet om det som händer utanför vår egen bubbla, ett medium som en är villig att ta in på ett annat sätt än t ex media som matar oss med bilder på ”hemsgheter” från alla världens hörn. Att skapa ett genomarbetat verk, från idé till utförande, där hantverket och där med tiden som har lagts ner för att skapa detta alster är synligt tror jag kan ge en större kraft och tyngd i ett konstverk. Att någon har brytt sig tillräckligt mycket om en frågeställning eller en reflektion för att ge den den mängden uppmärksamhet och kärlek. I många av mina tidigare verk har jag velat skildra utsatthet på olika sätt, ofta omedvetet ur ett kvinnligt perspektiv, troligtvis för att jag känner en anknytning till dem.

Att berätta och ta upp det jag ser som orättvisor är ett sätt för mig att bearbeta det som händer i världen, ett utlopp för min sorg och frustration. Politik och samhällsfrågor har alltid legat mig varmt om hjärtat, jag har varit väldigt politiskt aktiv i min ungdom och frasen “mitt blod är rött och hjärtat sitter till vänsen” som är en fras som används inom vänstern i Sverige kommer nog aldrig gå ut min kropp.

Jag kan hitta många fel och brister i vänsterpolitiken men grundtanken om att vi alla bör ta hand om varandra och värna om varandras liv, du själv är inte mer värd den personen bredvid dig. Utbildning, pengar, ställning i livet, sexuell läggning, åsikter, främmande kulturer borde inte spela någon roll. En person är en person, det är en levande varelse och vi alla vill bli ihågkomna och respekterade. Så politiken har följt med mig in i vuxenlivet, även om jag kanske inte är lika aktiv i den klassiska meningen, hoppas jag på att konsten ska kunna vara en nytt sätt för mig att starta en diskussion.

1 Jonas Gillberg, Sydsvensken - Nytt gatukonstverk om flyktingöden har dykt upp i Malmö [hemsida] 2017 <http://www.sydsvenskan.se/2017-02-14/nytt-gatukonstverk-om-flyktingode-har-dykt-upp-i-malmo> (Hämtad den 15 februari, 2017)

2 Tate-Who is Mona Hatoum? 2016 [hemsida] <http://www.tate.org.uk/context-comment/articles/who-is-mona-hatoum> (Hämtad den 20 februari, 2017)

Intervjuerna

Jag började mitt projekt med att hitta personer att intervjua, som av någon anledning lämnat sitt hemland för Sverige. Jag fick kontakt med ca 30 st. den första dagarna och bokade in en tid de två kommande veckorna för var och en av dem.

Anledningen till att jag började detta projekt med att intervjua människor om deras upplevelse är just den, att de har upplevt hur det är att dra upp sina rötter och flytta till ett nytt land där de ofta inte kan språket och där kulturen skiljer sig från den i deras hemland. Jag har aldrig upplevt hur det är att faktiskt lämna mitt hemland och inte veta när eller om jag kommer återvända, den längsta tiden jag har spenderat utanför Sverige i sträck är nästan fyra månader men då hade jag också vetskapen om att jag snart åker tillbaka till det som för mig är hemtam och tryggt.

Min tid på resande fot spenderade jag i Europa, i länder som har mer likheter med Sverige än olikheter. Jag valde därför att intervjua personer som har erfarenheten av att lämna sitt land, på obestämd tid, för att få en större inblick och inte bara tala utifrån mig och hur jag tror att det är att göra denna resa. Jag letade efter personer med olika bakgrund, inte bara människor som flytt sitt hemland av olika anledningar, även om min tanke med projektet är att på något sätt väcka uppmärksamhet kring flyktingfrågan. Utan också människor som valt att lämna sitt land för Sverige, för att de helt enkelt ville. Vad är det som kommer skilja sig i dessa berättelser?

För att hitta människor som var intresserade av att dela med sig av sina berättelser började jag med att använda mig av mitt sociala nätverk på Facebook. Jag lade upp ett offentligt inlägg på Facebook och intresset var överväldigande stort. Att Facebook visade sig vara så användbart anser jag visa på att de människor som flyr eller väljer att flytta ofta är del av samma globala nätverk som jag själv existerar i.

Jag är inte helt säker på exakt vad i intervjuerna som kommer vara viktigt för detta projekt, hur jag ska använda den informationen jag har fått och vad det egentligen är jag försöker säga med detta. Jag är vanligtvis mycket mer rakt på ämnet som jag tar upp i min konst, vilket känns lite som “preaching to the choir”, att jag berättar för de som redan vet och håller med mig. Jag vill på något sätt nå ut till de som kanske inte alltid har samma åsikter som mig eller inte ens tänkt på det ämne jag tar upp i mitt konstverk.

Så i intervjuerna försökte jag bara få så mycket info som möjligt runt resan, varför den blev av och hur det är att nu vara i Sverige.

Dessa frågor hade jag som grund till intervjuerna:

- Vilket land är du född i?
- Vilket land är du uppvuxen i?
- Varför lämnade du ditt hemland?
- Varför bor du just nu i Sverige?
- När kom du till Sverige?
- Hur tog du dig till Sverige?
- Vad hade du för bagage med dig hit?
- Kan du beskriva hur bagaget såg ut?
- Känner du dig välkommen i Sverige?
- Vill du stanna i Sverige?
- Något mer du vill berätta för mig om din förflyttning?
- Vill du vara helt anonym?

Efter alla intervjuer utförts var jag känslomässigt utmattad, alla dessa historier, alla dessa livsöden jag hade fått ta del av. Det känns överväldigande, svårt att veta vad som är viktigt för projektet, för allt jag har fått höra är för mig viktigt. Det är historier som borde berättas, men som inte får plats i ett verk. Jag måste bestämma mig för vad som ska sorteras bort, vilka historier som ska vara en del av detta och vad som behöver finnas och synas i verket.

Vecka 7,Handledning

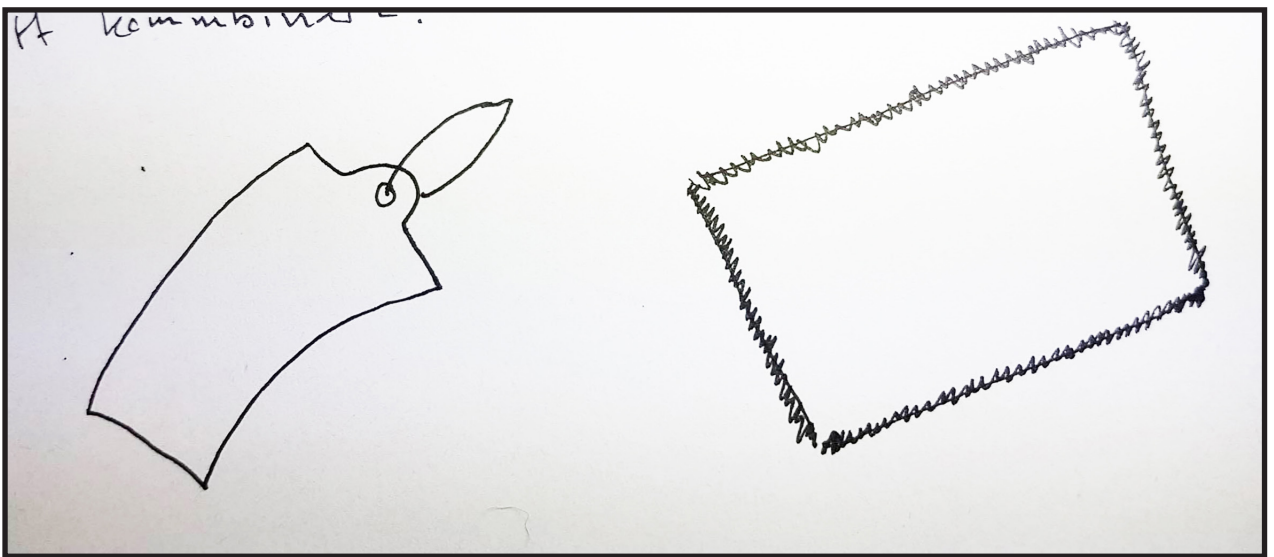
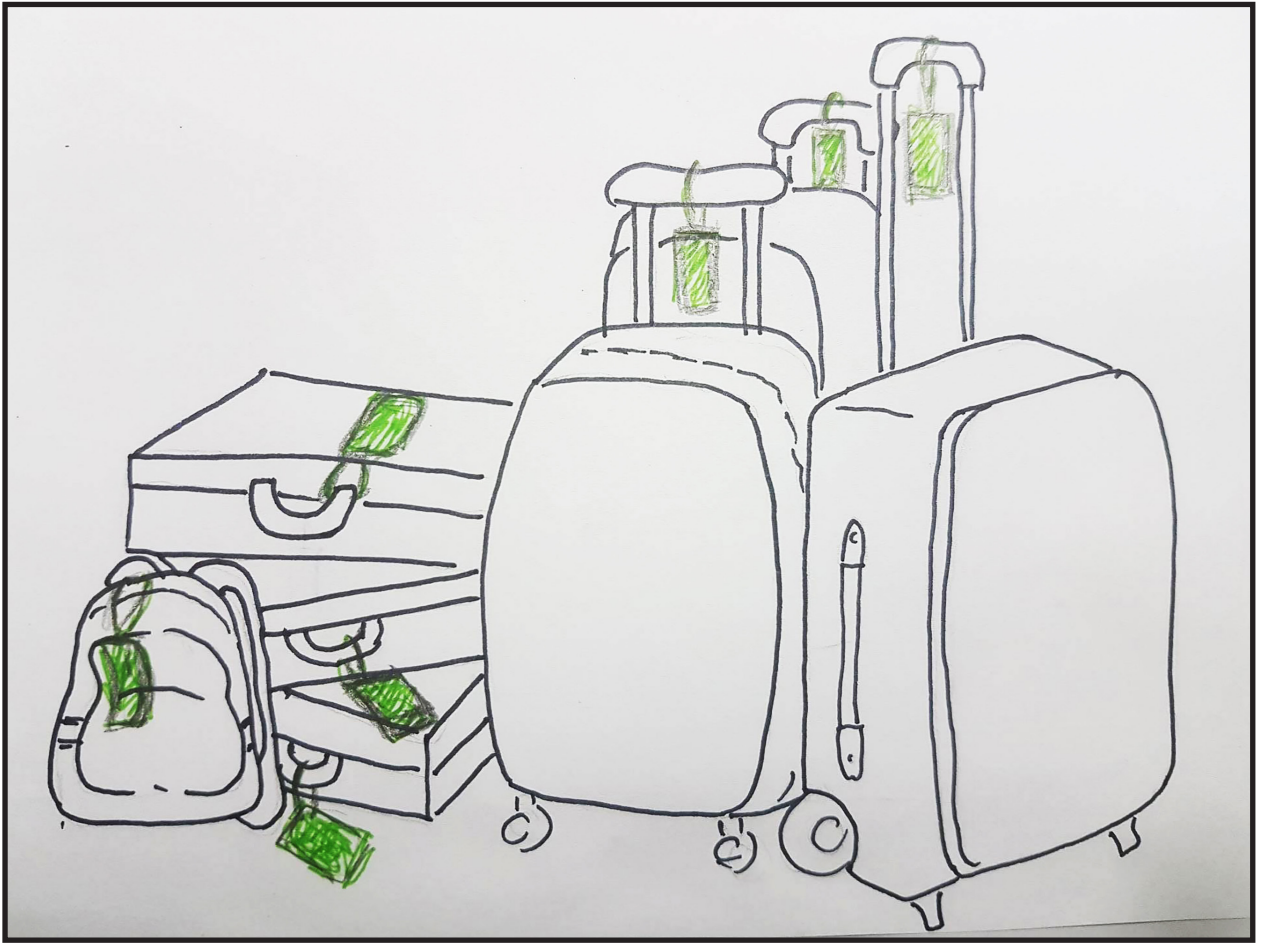
3 veckor in i projektet hade jag min första handlednings träffa med Emma Linde. Vilket var så behövt, att få bolla mina ideer med en annan människa. Förstår hon vad jag menar och vart jag vill komma? Är jag tydlig även om mina tankar just nu är i ett kaos? Vi började samtalet med att prata om vad som var nästa steg, hur kan jag använda mig av informationen jag hade fått av alla intervjuer? Vi pratade om att hitta det som var relevant för just detta projektet och varför det är relevant.

Under detta samtalets gång kommer vi också in på hur jag ska brodera, vad är det jag vill säga med det broderade? och är det viktigt för mig att brodera just på väskorna eller finns det kanske ett annat alternativ för mig projekt? Och hur kan jag få väskorna att höra ihop?

Resan är viktigt, det är ju det mitt projekt handlar om mer eller mindre. Resan, bagaget, det okända. Jag har bestämt mig för att jag vill använda mig av 14 av dessa intervjuer som grund, 14 olika resor. Utan att läsa intervjuerna igenom, utgick jag istället från mitt minne och de länderna personernas resa startade från och på så viss valde jag ut 14st. Detta för att få en spridning och för att jag inte ville att historierna i sig skulle bestämma för mig, att jag skulle tala om vilka historier som är värda att få berättas pga av mina reaktioner till dem.

Så nu hade jag resvägen, hur de har tagit sig från punkt A till punkt B. Jag hade all information jag behövde för att börja brodera världskartorna. Men hur och var ska de vara placerade? Jag tänkte på vad vi pratat om under handledningen tidigare på dagen och googlade bagage, tittade på bild efter bild på väskor. Det finns få många olika sätt att ta sig an detta. Brodera rakt på väskan eller på en lapp som sen sys på, ha hela länder eller bara brodera ut konturerna. Jag vill brodera en världskarta i grönt och blått, där havet är blått och länderna är gröna. Den världskarta bilden som folk är vana att se och som har en stor igenkänningsfaktor.

Jag vill efterlikna lapparna som man sätter på sin resväska som visa vem väskan tillhör och vart den här hemma om den kommer bort. Detta ger mig också en "baksida" där jag kan ha ytterligare information. Jag vet inte inte i detta läget vad som ska finnas med där, men den biten är jag säker på att den kommer falla på plats. Jag funderar på att imorgon måla upp skisser på resväskorna och färglägga de i olika färger, kan detta ge dem en bättre samhörighet?

Bagaget

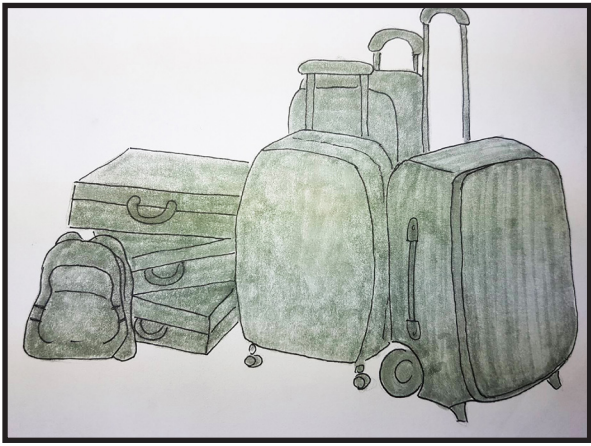
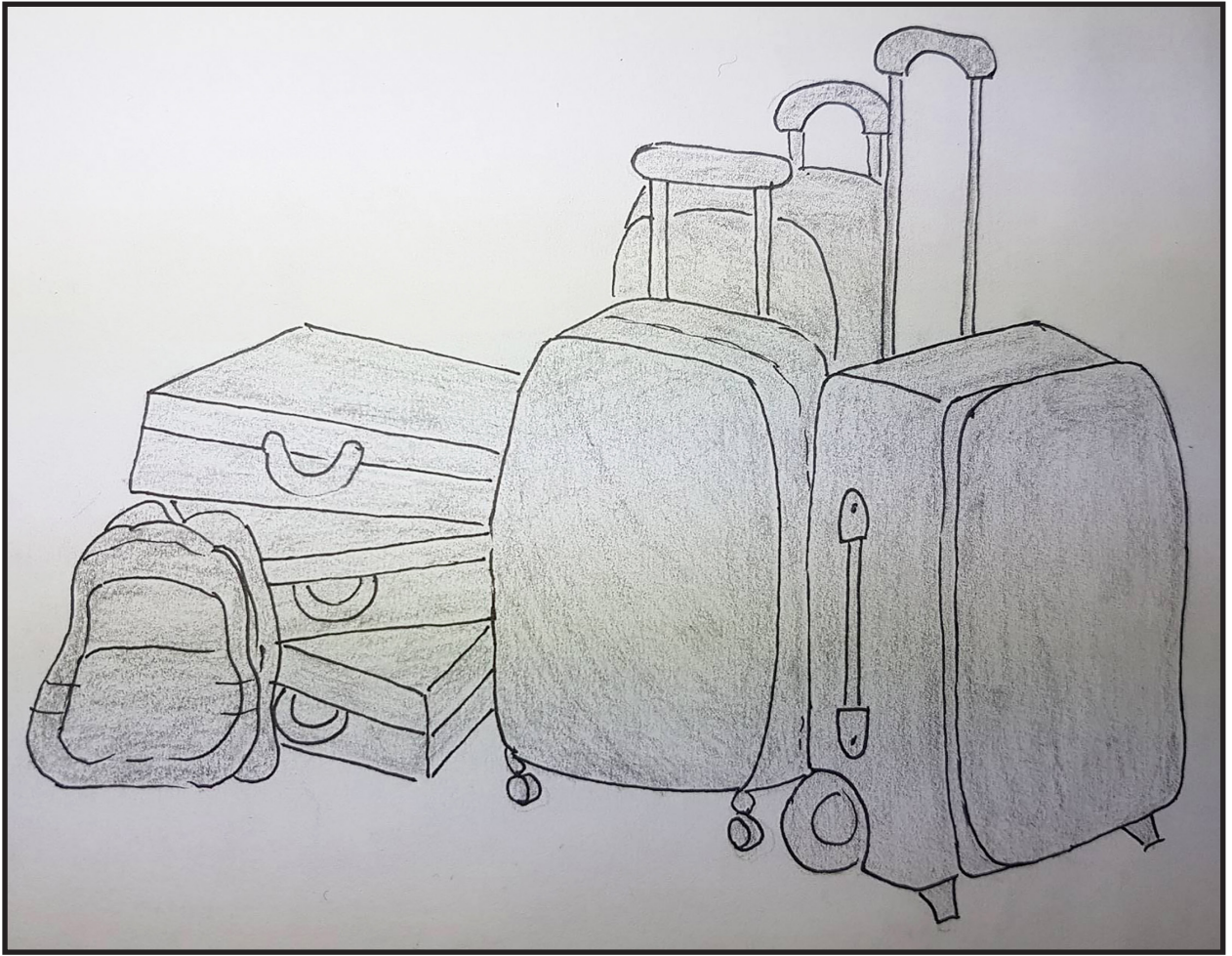
Jag ville göra något med resväskorna också, nu när jag inte längre skulle brodera rakt på dem behövde jag få dem att höra ihop. På något sätt skapa en samhörighet, just nu är de i massa olika färger och former. Det är rörigt att titta på dem och de är inte direkt anonyma. Man kan se vilket märke det är, vilket företag som gjort dem och om de är nya eller gamla. Resväskorna i sig säger för mycket och tar för stor uppmärksamhet, jag vill skapa en samling symboliska resväskor som berättar en historia tillsammans med broderiet.

Kanske skulle man klä in de i tyg, så att alla hade samma färg och att formen är det ändå som skiljer dem åt. Jag skissade upp en grupp med väskor och började färglägga dem i olika färger för att få en lite mer visuell bild på min tanke.

Färgerna jag valde att fylla i skissen med är:

- Svart
- Grå
- Grön
- Röd
- Ljusgrå
- Vit

När jag valde dessa färger gick jag bara på känsla och vad jag själv hade tyckt sett bra ut med de färgerna jag har tänkt mig på kartorna. Jag stirrade länge på min 6 alternativ, valde sakta bort ett efter ett av olika anledningar. Svart blir för mörkt, röd är i sig en laddad färg och samma med grön. Jag ville ha en neutral färg (om något sådant ens finns), så till slut valde jag den ljusgrå. Jag hade en hård resväska som redan var i en ljusgrå färg och den känns lugnast. De alla kommer bli ljusgrå, nu är det "bara" att hitta rätt tyg och rätt nyans.

Sjuk

Nu har jag varit sjuk i nästan en vecka, olidligt tråkigt. Väntar på att febern ska avta så att jag på riktigt kan börja med mitt projekt, stressen ligger också där och gör sig påmind. Jag har ju åtminstone tid att tänka, vilket kan vara både bra och dåligt. Frågan “Vad är det egentligen jag försöker säga?” cirkulerar i mitt huvud. Jag har tid att tänka över verket, tänka om och hamna på samma slutsats igen. Detta har pågått i dagar nu, är det för att jag är sjuk som det känns som om verket inte riktigt är där eller är det något jag missar?

Jag är van vid att vara rak på sak och så också i min konst, man jag ville ju utmana mig själv och skapa ett verk som kanske inte är lika “in your face”. Ett verk som kanske mer kan framkalla känslor och få betraktaren att fundera och tänka.

Verken av den svensk-iransk konstnär Mandana Moghaddam¹ från serien Exodus (2012-2016) skapar just den känslan tycker jag. Hon har i dessa verk jobbar med resväskor och den symbolik som övergivna resväskor kan bära med sig. I det första verket i serien Exodus har hon placerat resväskor i havet, som hon sedan filmade och fotade medans de sakta flyter i land på stranden. Genomvåta och ensamma, var och en av dem representerar ett liv som inte nådde stranden, någon som behövde ta den farliga flyktvägen över havet pga regler och stängda gränser. I verk nr 2 i serien har hon tillverkat resväskor i betong och placerat ut dessa på en gräsmatta. Detta är en fortsättning på verk nr 1, fast denna gången är de synligare. De ligger på ett ställe folk går förbi, de har tagit sig in i folks vardag och du kan inte flytta på det tunga betong bjässarna.

I dessa verk har hon hittat känslan, de behöver inte så mycket text, de talar för sig själva. Känslan av uppgivenhet, ensamhet och sorg är så påtaglig. Jag tror att det ligger något i att få människor att tänka igenom känslor ibland, att det är i känslor vi känner igen varandra och kan tala samma språk.

¹ Mandana Moghaddam [hemsida] <http://www.mandana-moghaddam.com> (Hämtad den 27 februari, 2017)

Förra slutet av terminen fick vi en lapp av en lärare, på lappen står det:

När vet jag att jag är klar med något jag jobbar på?
Hur kan jag gå vidare med ett projekt?
Hur kan jag fördjupa ett arbete som jag jobbar med?
Var befinner jag mig i relation till samtida konsthantverk?

Dessa frågor är något som följer med mig än idag, speciellt de två sista frågorna känns just nu väldigt aktuella.

Hur kan jag fördjupa ett arbete som jag jobbar med?
Kommer mina tankar med verket fram?
Kommer folk förstå?
Och kommer det väcka känslor?

Var befinner jag mig i relation till samtida konst?
Var är min plats i konstvärlden? Gör jag något som är relevant för min samtid?

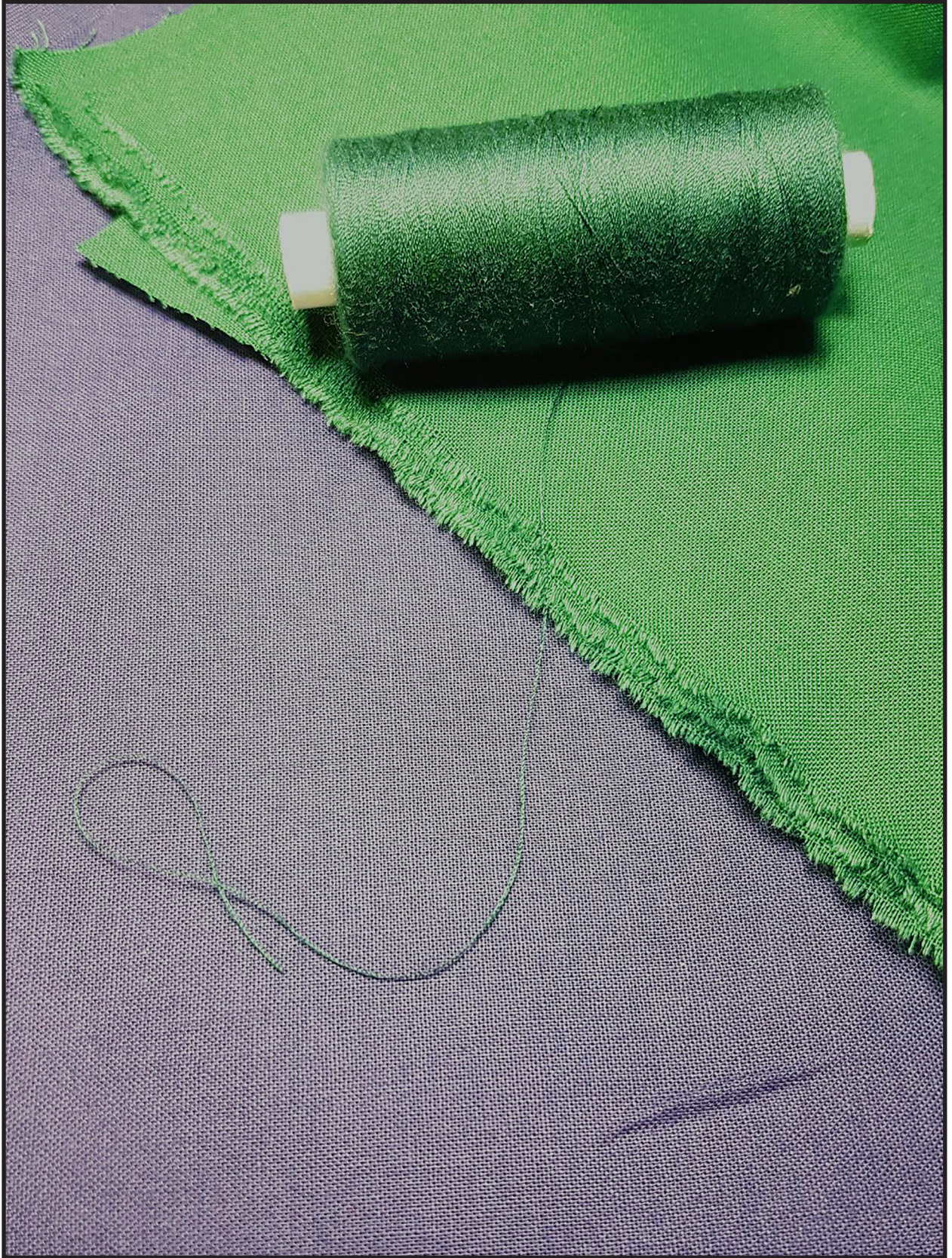
När vet jag att jag är klar med något jag jobbar på?
Hur kan jag gå vidare med ett projekt?
Hur kan jag fördjupa ett arbete som jag jobbat med?
Var befinner jag mig i relation till samtida konsthantverk?

Tyg och tråd

Jag har idag varit iväg och köpt tyget som jag ska brodera på, från början hade jag tänkt att färga tyget själv men efter nästan två veckor med feber måste jag tänka om i schemat. Så denna morgonen åkte jag ut till stoff och stil i Bäckebo för att ta en titt, efter någon timme där konstaterade jag att det var lite för tidigt i projektet och tankarna runt väskorna för att kunna bestämma exakt vilket material och vilken grå nyans det bör vara på resväskorna.

Men jag hade hittade en bomullsväv i precis den gröna och den blåa färgen jag hade tänkt mig, tydliga färger men lite dovare än de färgerna en världskarta oftast avbildas i. Att jag valde lite dovare färger är bara en smaksak, jag dras ofta till det dova, det smutsiga, det slitna, det använda när jag arbetar. Detta är också varför jag hade velat färga tyget själv, för att få in något mer i tyget, mer känsla. Ett köpt typ från en butik är ofta perfekt färgat, färgen är så jämn att den blir lite platt. Jag ska undersöka möjligheterna att skapa lite liv och händelser i tyget jag köpte i efterhand, men nu måste jag komma igång med att brodera om jag ska hinna.

Jag valde att använda mig att en vanlig grön syntetisk sytråd för att brodera fast det gröna i det blå tyget. Valet av den gröna tråden kom sig för att jag ville ha en färg så nära det gröna tyget som möjligt, bara en snutt mörkare och det fanns inte i utbudet med brodyrtråd. Jag gillar den vanliga tråden också, i all sin enkelhet.

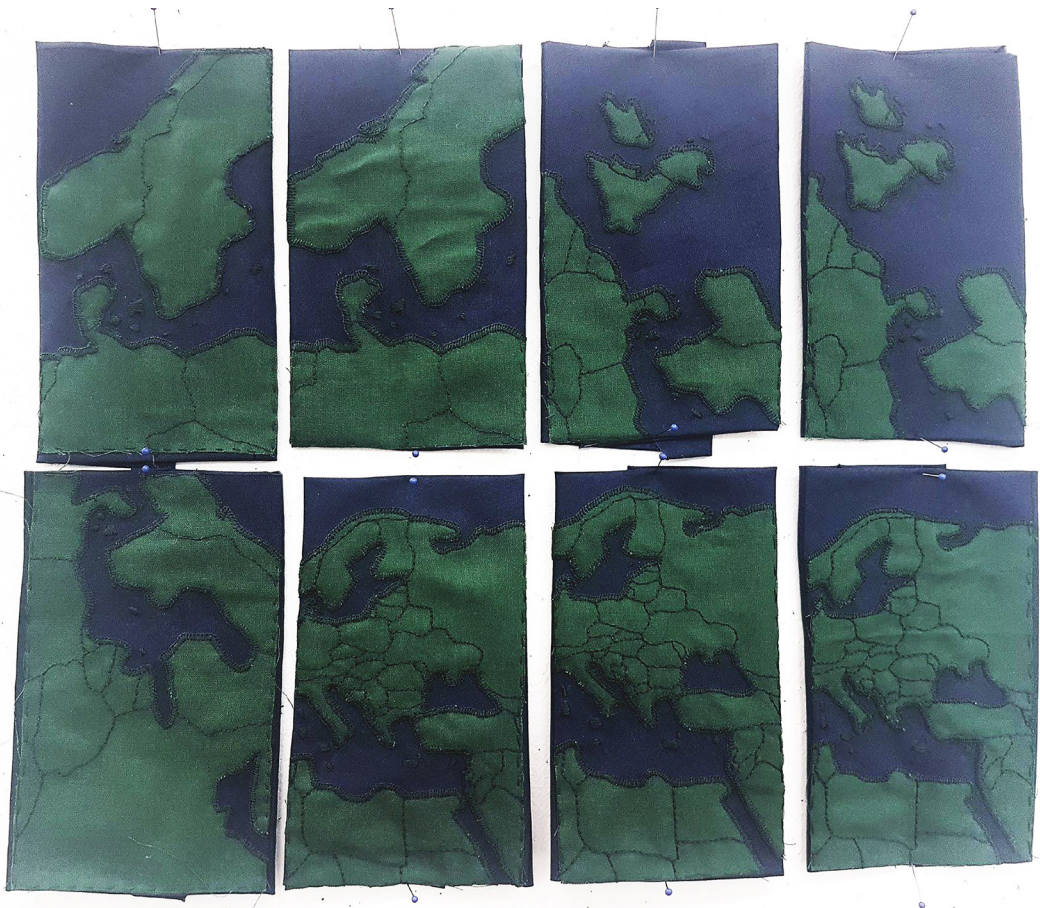
Att brodera kartor

Jag började med att klippa ut pappersbitar i olika storlekar som jag hängde på resväskorna för att se vilken storlek kartorna skulle vara i. Det måttet på kartorna som jag själv tyckte var bra är 10*17 cm. Jag ville inte att de skulle bli för små, så att det var svårt att se vad som egentligen händer på kartan. Men ville inte heller att de skulle vara för stora, att de skulle ta upp för mycket yta. De ska ju trots allt efterlikna de lappar som förekommer på bagage. Jag skissade av olika delar av världskartan beroende på varifrån en persons resa startade, sen skissade jag över dessa på tyg. Jag skissade inte över alla samtidigt utan detta har skett i omgångar allt eftersom jag har blivit klar med broderierna. Jag klippte ut landområdena i det gröna bomullstyget, fäste dem på det blå tyget med lätta stygn i kanterna. Sen var det ju bara till att börja brodera.

Jag valde att brodera med langettstygn som metod när jag fäste det gröna tyger ordentligt i det blå. Att det blev langettstygn var nog mer en slump än ett egentligt val, det är en teknik jag är bekant med och jag är relativt snabb på att sy stygnen. När jag hade broderat fast tygerna i varandra kändes det som om det saknades något, något mer än de öar jag precis skulle brodera dit. Kanske behöver jag landsgränserna också, så jag ritade ut de och började följa det jag hade skissat ut med nål och tråd. Det blev bättre, mycket bättre. När öarna sen också var på plats kände jag mig nöjd, det blev bra och jag hade gjort rätt val i detta arbetet än så länge. Varje karta var 1 till 3 dagars arbete beroende på hur långa pauser jag tog. Varje gång jag broderade på en karta har jag haft personernas berättelser med mig. Vad som hade hänt, vad personen hade gått igenom och hur det nu var för personen att vara i Sverige. Det var tungt ibland men jag ville verkligen ge folk en chans att se en del av dessa personers historier, precis som de har låtit mig ta del av dem.

Efter att jag hade broderat lite mer än hälften av kartorna började min handleder att göra ont, huden på toppen av pekfingret och tummen har upprivet. Det blev tungt och jobbigt att brodera, lusten försvann. Jag skrev på fb efter hjälp, vad kan jag göra för att förbättra min situation? Förutom att vila händerna i en vecka för det finns det inte tid till just nu. Det dröjde inte länge innan mina fina vänner kom med tips och hjälpmedel, innan dagen var slut hade jag handledsskydd för båda händerna och en massa övningar man kan göra. Det jag själv tyckte fungerade bäst var en Tai-Chi-handövning som man ska göra innan, under om man broderar länge och efter man har broderat. Denna fick jag skickad till mig av en vän till mig från Danmark, Eva Mogens Mogens Engelhardt¹ som är en textilkonstnär och har haft precis samma problem när hon har jobbat hårt med händerna under en längre period. Efter 4 dagar vila från broderiet gjorde jag övningarna innan jag satte på mig skydden för handlederna, dessa gör så att jag inte kan böja på handlederna utan håller de mer raka när jag arbetar. Låter armarna göra det mest av jobbet istället och på så sätt minskat belastningen på handlederna. Sen var det bara att börja brodera igen.

1 Etc. and the madness [hemsida] <http://etc.andthemandness.dk> (Hämtad den 26 mars, 2017)

Tester med tyget

När jag hade provat att brodera tre stycken kartor lade jag ut dem på bordet för att studera om jag ville göra något med tyget. I butiken när jag köpte tyget kändes det platt och intetsägande men som en liten broderad karta fick jag en annan känsla av det. Men tänkte att det ändå kan vara bra att testa lite olika saker på tygbitar för att se, ha olika alternativ och utifrån de fatta ett beslut.

Så jag började med att blanda vatten och tryckfärg, en blå blandning och en grön blandning, jag började med detta för att det var det jag hade till hands i ateljen. Jag målade ett tjockt streck med en pensel på tygerna och la dem att torka medans jag gick till Ö&B på backaplan för att köpa klorin. Väl hemma igen hade de torkat, färgerna var knappt synliga och det man såg skar sig på en underligt sätt.

Jag gjorde några tester med klorin blandat med vatten och penslade på tyget, blev det för mycket klorin i blandningen blev det blå tyget rosa och det gröna gult. Det var svårt att hitta precis rätt blandning, jag ville försöka få fram en sliten eller solblekt effekt. Till slut hittade jag ett bra recept när det kom till det gröna tyget, ett shotglas vatten och två teskedar klorin skapade en solblekt effekt. Men det blå tyget blev fortfarande för rosa.

Nästa ide jag hade var Te och kaffe, jag kokade upp starkt te och kaffe som jag sedan penslade på tyget. Det Te jag hade hade valt gav inte av sig mycket färg, det funkar bra på ljusa tyger med gav inte alls det resultat jag hade hoppats på mörkt tyg. Kaffet var mycket bättre på tyget, men det blev för mörkt. Kanske gav jag mig an detta på fel sätt genom att försöka färga tyget?

Jag tog fram sandpapper och gav mig på tyget, skrapade på olika sätt för att få fram en yta jag tyckte om. Men mina försöka gav inte alls det resultat jag hade hoppats på. Det blev slitet med eftersom resterande yta inte var bearbetad på något sätt fick jag samma känsla som när jag går in i en butik och ser de "trasiga" jeansen. Det kändes som att tyget var nytt, inte som om det har varit med om något och att någon har bestämt hålen, inte som om de har kommit till av användnings slitans.

Jag letade fram min gamla sadeltvål, en skinn och lädertvål och började bearbeta tyget med denna. Detta ger tyget en fet yta, kan ge tyget en känsla av läder och slitage. Denna metod har jag använda många gånger och det blev som jag hade förväntat mig. Det skapar en illusion av att tyget är taget på en massa eller att tyget har legat vikt på ett visst sätt. Men detta var inte heller vad jag sökte efter.

När jag hade kommit så här långt insåg jag att jag inte kommer hitta det jag letar efter, jag är nöjd med hur kartorna ser ut nu. Men nu vet jag det säkert och jag kan bara fortsätta på samma spår.

Brodera en resväg

Nu är jag nästan klar med alla mina små kartor, det vill säga 11 av 14 st. Det är dags att fundera ut och testa hur jag ska få till resvägen. Hur ska jag illustrera resvägen personerna har tagit? Och med vilket material? Jag börjar med att brodera olika typer av stygn på en provlapp, min tanke var att ha olika stygn för att illustrera olika sätt att ta sig fram. Ett specifikt för bilar, ett för båtar, ett för lastbilar, ett för flygplan och ett för en person som går. Jag höll fram provlappen bredvid kartorna och vände och vred på det hela om och om igen. Vilka stygn skulle vara vad? skulle det bli bra med olika stygn eller bara rörigt? Jag bestämde mig för att sova på saken, det blir aldrig bra när jag stressar fram svaret.

Dagen efter radade jag upp broderier garn och tråd, om jag kunde lista ut vilken färg och vilket material jag skulle använda kanske svaret på hur jag ska brodera vägen kommer till mig. I mitt huvud under hela denna processen har iden om att färgen som visar vägen ska vara åt det orange/gula hållet, jag hade köpt in mängder av broderigarn i denna skalan men ingen kändes perfekt. de var för bleka. Jag vill ha mer kraft i färgen, detta är en så viktigt del i vad jag försöker säga i detta verk. Vägen de har tagit för att komma till Sverige.

Jag började leta igenom mitt förråd med garner och tråd, något måste vara rätt. Jag ser en liten rulle med tunt virkgarn från Ancora i en stark men samtidigt för mig lugn orange, färgen påminner om en flytväst. Något i mig sa "den, den färgen ska det vara" och jag broderade ner några stygn på en provlapp. Ja, jag hade hittat rätt färg. Hur den var rätt har jag fortfarande svårt att säga mer än att det kändes i kroppen, det var en instinktivt val. Den passade med alla andra väl av färg jag gjort i mitt projekt, men den var stark nog att dra blicken till sig.

Det olika stygnen kändes inte rätt, det blev för rörigt på de små kartorna. Det kändes som om det skulle resultera i att människor tänkte för mycket på stygnen och varför de var olika, istället för varför det var där. Jag provade att bara brodera en rak linje som resväg, med stopp där de resande har bytt fordon. Detta valet kändes mycket bättre och lite mer rakt på sak. Det var tydligare vad det var jag försökte säga. Men jag behövde på något sätt också påvisa bytet av färdmedel, för att på riktigt kunna berätta om resan personerna har gått igenom. Det är här tanken om att brodera in små figurer kommer till. Ett litet broderat plan, en bil, ett tåg, en lastbil eller en människa. Vad som behövs för att visa betraktaren hur personen har tagit sig till Sverige.

Jag valde att brodera dessa små figurer med fritt broderi och en silver grå broderitråd som färgmässigt passade in med det gråa tyget jag ska klä in bagaget med.

När jag hade broderat några kartor och jag kunde få en överblick på det jag höll på med kom känslan av lättnad. Verket har börjat ta form på riktigt, något håller på att växa fram och jag gillar det jag ser. Valen jag har gjort kändes rätt och detta kommer att bli något. Känslan av spänning och förväntan inföll sig.

Att klä in bagaget

Jag har samlat in massa olika bagage under denna perioden, tanken är att ha ett bagage till varje person som ska symbolisera det bagaget de har haft med sig under deras resa. Efter att i veckor letat efter ett bra tyg att klä in mina väskor i vår jag åter ute vid Stoff och Stil i Bäckebo. Jag vandrade mellan hyllorna med tyg, förvirrad och inte lika säker på vad jag letade efter som jag hade velat vara.

Min tanke var att jag skulle limma på tyget på väskorna, använda några få stygn för att fästa det. Jag letade efter ett tyg som inte kommer släppa igenom limmet och på så sätt skapa fläckar. Jag kollade in de tunnare tygerna men visste att limmet med stor säkerhet skulle läcka igenom, jag ville ha en så ren yta som möjligt. Jag hamnade i ett hav med tjockare möbeltyger som jag vandrade runt och kände på, men väven var för tydlig på dem. Jag ville ha ett slätare tyg, inte ett där trådarna och väven var så synlig.

Tanken var ju att ge väskorna anonymitet och lite av en intetsägande känsla. Då mindes jag ett byxtyg jag använt för många år sedan som är nästan helt slätt och delvis vattenbortstötande, till min stora lycka hade de inne detta tyg i en riktigt bra grå färg. Tyget är ett Stretch två-vägs, grå borstad tillverkat av 66% Polyester, 30% Viscose, 4% Elastan. Tog med mig en provlapp hem, limmade på och precis som jag hade hoppats läckte limmet inte igenom. Bara att ta bussen tillbaka till butiken.

Innan jag började limma på tyget spraymålade jag detaljerna av väskorna med Liquitex professional spray färg Neutral grey 5, sen med hjälp av trälیم och några få stygn här och där fäste jag tyget på bagaget. Det har varit en långsam process, varje steg har tagit timmar av torktid och att ge det den tid det tar är inte min starka sida. Jag vill ha saker gjorda när jag väl börjat på dem för att få se slutresultatet. Det tar ett par timmar för sprayfärgen att torka, ca 12 timmar för trälیمmet att torka ordentligt och innan en sida har torkat är det riskabelt att börja på nästa. Så jag fick träna mitt tålmod.

Nu när alla väskor utan de 4 ryggsäckarna är klara är jag så förtjust i resultatet, det blev precis som jag hade tänkt mig. Men ser fortfarande att det är olika typer av bagage, man kan skymta konturerna av det som gömmer sig där under men de har en helt annan samhörighet än innan. Det har förvandlats från ett färgglatt hav med bagage till en sammanhållen grupp, till en del i ett konstverk.

Texten på andra sidan

På “Baksidan” av kartorna har jag bestämt mig för att det ska vara text, en specifik och personlig text till varje karta. Texten kommer att innehålla land och stad den har lämnat och land och stad de kom till, vilken i alla fallen är Sverige. Jag har under intervjuerna frågat efter ett namn jag kan döpa dem till istället för deras riktiga namn då många av dem ville vara anonyma. Dessa namn är också med i texten, samt en kort sammanfattning om varför de lämnade sitt hemland.

Somalia, Mogadishu - Sverige, Stockholm

Ameena Hilaac

“Om en mor bestämmer sig för att inte utsätta sin dotter för könsstympning kommer hon att mötas av motstånd. Det är inte ovanligt att dottern blir könsstympad utan moderns tillåtelse och utan hennes vetskap, detta är normen i Somalia. Min mor var villig att göra allt för att skydda mig, det inkluderade skicka iväg mig med smugglare till ett främmande land, men ett land som ha 0 tolerans för könsstympning.”

Detta har jag gjort för att göra det mer personligt och vissa på att det är människor väskorna representera, en människas resa och berättelse. Att vi alla bär på en historia som är värd att lyssna på, ett samtal med en främmande person kan ge dig själv nya ingångar i livet och en bättre förståelse för andras betenden.

Jag samlade alla dessa texter i ett dokument, översatte det också till engelska för att jag inte riktigt visste om jag ville ha texten på Svenska eller engelska. Engelska öppnar ju upp det för fler personer att kunna läsa och förstå, vilket är något jag uppskattar själv när jag är i ett annat land och går in på ett galleri. Men samtidigt är det ju Sverige jag berättar utifrån och här jag har hittat min inspiration. Så jag bestämde mig för att göra både och, samt att jag har gjort två upplagor av båda språken, så det blev allt som allt 4 upplagor av vare text, med olika typsnitt på den sammanfattande texten. Förde över texten till Photoshop, bestämde storlek och sparade filen som en tiff. Vilket är formatet printern tar. Jag printade ut dessa i skolan på den digitala textil-printern de har här, lät sedan det printade tyget torka över en helg, ångade det sedan för att fixera färgen. Sen in i tvättmaskinen för att få ut resterna av färg och tog med det till ateljen jag jobbar i.

Anledningen till att jag printade ut dessa sidorna istället för att tex brodera dem var för att tiden sakta började ta slut, men också för att jag ville förhöja känslan av att det är en “namnbricka” som man sätter på sin resväska. Den är ju från dessa jag har tagit mycket inspiration i hur jag har tänkt presentera kartorna. Så varför broderade jag då kartorna istället för att printa ut en karta och sen bara brodera resvägen? För att jag ville lägga ner den tid och omsorg det innebära att brodera 14 kartor, jag ville påvisa att dessa historier är viktiga för mig. Att jag mer än gärna tar mig både tid att lyssna på den men också tid att reflektera över dem. För mig har bandet till berättelsen blivit mycket starkare.

Sy ihop två delar

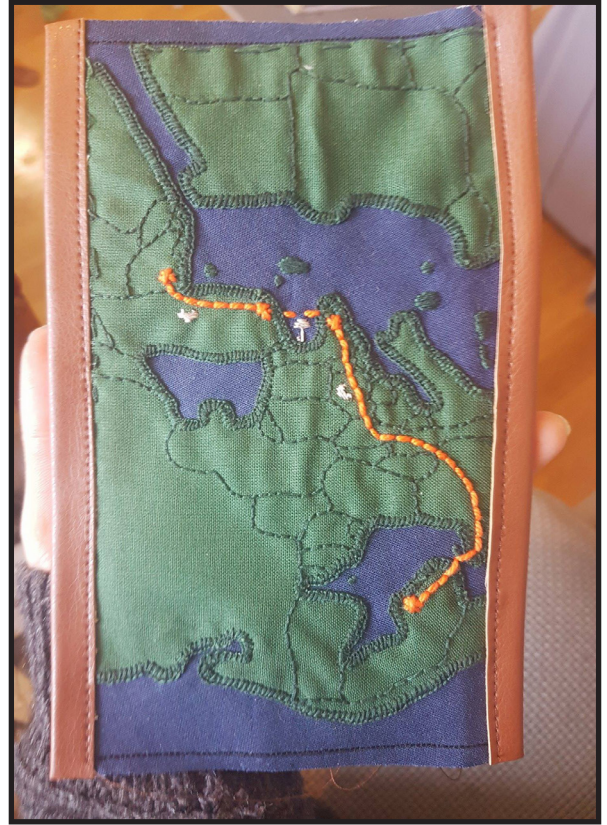
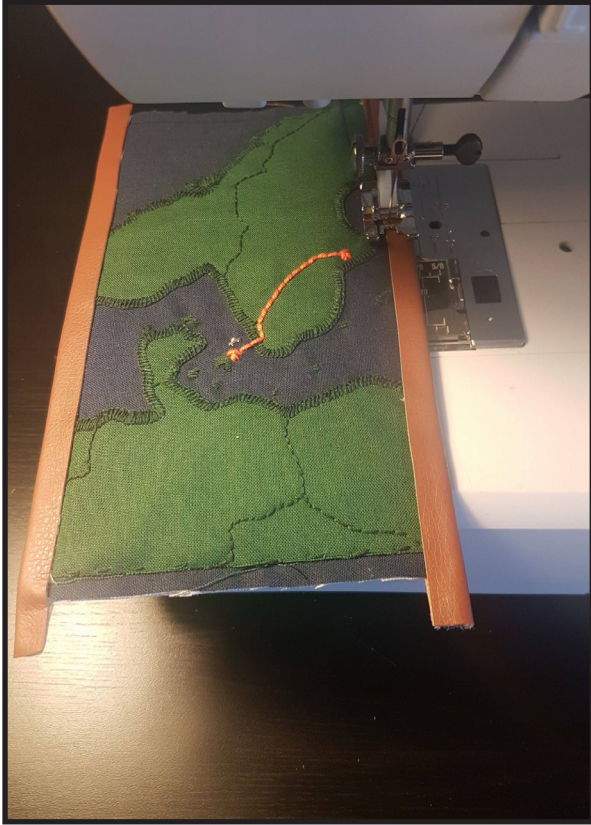
Jag satte mig hemma och la ut tyget med den printade texten på golvet, jag hade fyra olika varianter att välja mellan. Två olika språk och två olika typsnitt. Jag började med att fundera på vilket språk jag skulle ha, Svenska eller Engelska?

Jag bestämde mig för att välja texten på Svenska, de flesta intervjuerna var på Svenska och jag vill inte ändra för mycket i deras berättelser. Jag kommer ha en skylt med vad som står i texten både på Svenska och Engelska under utställningen. Så nu återstod det bara att bestämma vilket typsnitt jag ville ha och klippa ut texterna.

Sista biten innan hela projektet är klart och kan sammanställas är att sy ihop kartorna med den printade texten, skapa "namnbrickan" jag har arbetat så hårt för att framställa. Jag tog med mig en karta och en text till Knapp-Carlsson för att för att hitta ett kantband eller på något annat sätt få till en "ram" runt dessa två. Jag hade en ide om att ha ett fuskläder band, så det var det jag var på jakt efter. Det och tryckknappar. Tyvärr fanns det inte där, så gick till en textilbutik inne i stan som jag inte kommer ihåg namnet på. Men de hade fuskläder på metervara i olika nyanser, jag valde en ljus brun "Cognac" och svart metalliska tryck knappar.

Av detta skar jag sen remsor med en linjal och en mattkniv som jag använde som kantband runt kartorna, jag hade redan fäst texten på baksidorna av kartorna. Jag använde mig av min symaskin för att fästa kantbanden ordentligt, jag testade att sy fast en för hand men trots att det är fuskläder är det segt att ta sig igenom. Jag sydde på två flärpar i överkanten med tryckknappar, detta är för att kunna fästa kartorna "namnbrickorna" på bagaget.

Mina "namnbrickor" börjar ta form och jag är återigen nöjd med mina val. Sen får man ju se om man känner samma sak när saker har lagt sig och fått sjunka in. Men äntligen börjar detta bli klart, äntligen efter veckor av tankar, funderingar och skapande ser jag målet. Det är inte långt kvar nu, vilket är bra. För det är inte långt kvar tills jag ska visa upp det på examinationen, det är nu exakt 10 dagar kvar.

Tankar runt verket

Hela verket börjar bli klart nu, jag kan skymta vad som väntar bakom hörnet. En karta i de dåva grön blåa färgerna hänger på plats på sitt gråa bagage, den orangea resvägen lyser och bjuder in att gå närmare. Just nu känner jag mig väldigt nöjd, det är svårt att avgöra om det är för att jag snart är klar, för att jag kan se vad jag har haft i mitt huvud i flera veckor eller om jag nöjd med resultatet. Kanske är det alltihop på samma gång. Men det ger mig energi att vilja sätta mig och sy ihop de resterande kartorna med sin text och "ram". Jag är full av förväntan.

Jag har funderat mycket på hur konstverket ska placeras i relation till sig själv och till rummet. Jag har ett konstverk med fjorton olika typer av bagage att placera ut och möjligheterna i hur man gör detta är oändliga. Man kan placera dem i grupper, vilka har automatiskt rätt att bo i Sverige (alltså personer från Europa) och gruppen med de som behöver ansöka om att få stanna här. Mellan dessa två grupper skiljer sig berättelserna om varför de lämnade sitt land markant. Man kan placera dem i en kö, som om de köade för att få komma in. Ett annat alternativ är att placera ut dem på olika platser i rummet, så betraktaren kan gå mellan objekten eller i en hög mitt på golvet.

Jag har också tänkt på att kartorna, alltså "namnbrickorna" inte behöver vara placerade på verket. eftersom jag har gjort dem så att de går att sätta fast och ta loss efter mitt eget behag. Kan jag t.ex hänga dem från taket över högen med väskor, eller placera dem på väggen med väskorna runt om på golvet. Möjligheterna är oändliga, men jag gillar det. Jag gillar tanken på att de kanske inte ska ha en specifikt sätt att stå varje gång de ställs ut. Att det kan få vara yttre faktorer såsom rummet eller inre faktorer såsom känsla och intuition, kan bestämma utgången varje gång. Det är ju bagage jag stället ut, det är ett rörlig föremål.

Jag har jobbat på liknande sätt innan, där mina verk inte behöver ha en bestämd placering. Där saker jag en gång tänkte på väggen kan bli placerade på golvet. Det ger mig känslan av frihet och aktiverar min kreativitet, varje gång jag ställer ut ett verk behöver jag tänka på verket och var det passar in i samtiden just nu. För en placering i ett rum kan göra mycket för ett verk och vad verket försöker kommunicera. Så jag har bestämt mig för att inte bestämma mig för en placering och ta frågan varje gång jag stället ut,

"Varför valde du att placera verket på detta sätt?"

Slutsats

Det har blivit väldigt tydligt för mig under denna perioden, hur vi välkomnar viss migration från vissa länder men utesluter en annan. Vi har skapat oss en bild av den personen som flyr hit, en bild av en lycksökande. Vi alla vill ju vara lyckliga så den bilden är ju delvis sann, men det vi missar är ju att lycka är olika från person till person. Jag känner att vi måste ta oss förbi känslan av oss och dem, ett bra sätt att göra detta är att prata och lyssna. Att umgås, att ge en annan person en del av vår tid och lära känna personer utanför vår lilla "bubbla".

Mina känslor driver mig i mitt skapande, även om det är jobbigt och överväldigande att arbeta på detta sätt ibland så ger det mig samtidigt så mycket energi. Jag önskar jag hade haft mer tid på mig, men det gör man väl alltid. Man strävar efter det perfekta, vad det nu innebär. Och vad ska man göra när det har skapats, perfektion. Om jag skulle skapa ett verk som för mig kändes helt klart, helt genomtänkt och perfekt, hade det nog också varit det sista verket jag skapade.

Jag måste också erkänna att jag är väldigt nöjd över mig själv, när jag började på HDK för tre år sedan trodde jag inte att det skulle vara så lätt och naturligt att skriva ner min process och mina tankar. Det är klart att det har känts kämpigt, att jag missar viktiga saker och skriver konstiga meningar, men om man gemför var jag är idag med den jag var då har jag med eran hjälp, gjort enorma framsteg i skrivandet. Det kommer aldrig bli perfekt, jag är dyslektisk och trots alla hjälpmedel en dator innebär finns det saker inte ens den kan råda bot på. Men att skriva skrämmer mig inte längre på samma sätt, det har infallit sig en frihet i att anteckna ner saker.

Referenslista:

Kader Attias <http://kaderattia.de/biography/> (Hämtad den 11 mars, 2017)

GIBCA, Göteborg International Biennial for contemporary art. 2015
<http://www.gibca.se/index.php/sv/gibca-2015/konstnaerer/kader-attia> (Hämtad den 11 mars, 2017)

Jonas Gillberg. Nytt gatukonstverk om flyktingöden har dykt upp i Malmö. *Sydsvensken* 2017-02-14. <http://www.sydsvenskan.se/2017-02-14/nytt-gatukonstverk-om-flyktin-gode-har-dykt-upp-i-malmo> (Hämtad den 15 februari, 2017)

Tate. Who is Mona Hatum? 2016 <http://www.tate.org.uk/context-comment/articles/who-is-mona-hatoum> (Hämtad den 20 februari, 2017)

Mandana Moghaddam <http://www.mandana-moghaddam.com> (Hämtad den 27 februari, 2017)

Etc. and the madness <http://etc.andthemandness.dk> (Hämtad den 26 mars, 2017)